

HARRAN ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ YAYINLARI
Altı ayda bir yayımlanan akademik hakemli bir dergidir.

HARRAN ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

HARRAN UNIVERSITY JOURNAL OF THEOLOGY FACULTY

جامعة حران مجلة كلية الإلهيات

ISSN: 1303-2054 e-ISSN: 2564-7741

Sahibi / Owner

Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Adına Dekan
Prof. Dr. Celil ABUZAR

Editör / Managing Editor

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah KARTAL

Yazı İşleri Müdürü/ Responsible Manager

Arş. Gör. Selim YILMAZ

Yayıncı / Publisher

Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Şanlıurfa, TÜRKİYE

YIL: 26 SAYI: 44 TEMMUZ - ARALIK 2020 ŞANLIURFA

Alan Editörleri/ Field Editors	
Doç. Dr. Ahmet GÜNDÜZ	Arş. Gör. Abdulkaki ÇİFTÇİ
Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahim ARSLAN	Arş. Gör. Adem MİDİLLİ
Dr. Öğr. Üyesi Fatma ÇAKMAK	Arş. Gör. Coşkun BORSBUĞA
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emin ÇİFTÇİ	Arş. Gör. Havva İslam ÇELİK
Arş. Gör. Dr. Nilüfer ÖZTÜRK KOCABIYIK	Arş. Gör. İbrahim AKÇA
Arş. Gör. Dr. Orhan AYAZ	Arş. Gör. Mehmet Nurullah AYDIN
Öğr. Gör. Abdulhakim ÖNEL	Arş. Gör. Mahmut SABUNCU
Öğr. Gör. Mustafa Said DİLEK	Arş. Gör. Selim YILMAZ
Dil Editörleri/ Language Editors	
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Kartal (İngilizce)	Arş. Gör. Adem Midilli (Arapça)

Yayın Kurulu / Editorial Board
Prof. Dr. Abdulvahap YILDIZ (Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)
Prof. Dr. Asım YAPICI (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi)
Prof. Dr. Celil ABUZAR (Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)
Prof. Dr. Hikmet AKDEMİR (Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)
Prof. Dr. Kasım ŞULUL (Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)
Prof. Dr. Murat AKGÜNDÜZ (Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)
Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ (Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)
Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN (Kocaeli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)
Doç. Dr. Mahmut ÖZTÜRK (Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)
Doç. Dr. Ömer SABUNCU (Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah KARTAL (Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)
Dr. Öğr. Üyesi Fatma ÇAKMAK (Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mahmud MASRİ (FSM Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi)

Danışma Kurulu/Advisory Board
Prof. Dr. Âdem APAK, Uludağ Üniversitesi, İslâm Tarihi
Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN, İstanbul Üniversitesi, İslâm Tarihi
Prof. Dr. Atilla YARGICI, Harran Üniversitesi, Tefsir
Prof. Dr. Baki ADAM, Ankara Üniversitesi, Dinler Tarihi
Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM, Ankara Üniversitesi, Hadis
Prof. Dr. Hikmet AKDEMİR, Hitit Üniversitesi, Tefsir
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Kelam
Prof. Dr. İdris ŞENGÜL, Ankara Üniversitesi, Tefsir
Prof. Dr. İlhan KUTLUER, Marmara Üniversitesi, İslâm Felsefesi
Prof. Dr. Mehmet AZİMLİ, Hitit Üniversitesi, İslâm Tarihi
Prof. Dr. Mehmet KATAR, Ankara Üniversitesi, Dinler Tarihi
Prof. Dr. Musa Kazım YILMAZ, Harran Üniversitesi Tefsir
Prof. Dr. Musa YILDIZ, Gazi Üniversitesi, Arap Dili Eğitimi
Prof. Dr. Müfit Selim SARUHAN, Ankara Üniversitesi, İslâm Felsefesi

Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Kelâm
Prof. Dr. Recai DOĞAN, Ankara Üniversitesi, Din Eğitimi
Prof. Dr. Selçuk COŞKUN, Atatürk Üniversitesi, Hadis
Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN, Kocaeli Üniversitesi, Hadis
Prof. Dr. Şaban ÖZ, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İslâm Tarihi
Doç. Dr. Yunus Emre GÖRDÜK, Balıkesir Üniversitesi, Tefsir
Dr. Öğr. Üyesi Mahmud MASRİ, FSM Üniversitesi, Hadis

Dergimizin Yer Aldığı İndeks ve Platformlar:

TR DİZİN Tübitak Ulakbim Türkiye Dergileri Dizini / Turkish Journals Index (Kabul / Accepted: 09.05.2019)

OpenAIRE: (Kabul /Accepted: 07.04.2018).

ResearchBib: Academic Resource Index (Kabul / Accepted:02.03.2018)

Miar: Information Matrix for the Analysis of Journals (Kabul /Accepted: 18.02.2018).

İDEALONLINE: Türkçe Online Kütüphane (Kabul / Accepted: 11/01/2018)

ARAŞTIRMAX Scientific Publication Index (Kabul / Accepted: 13.12.2017).

Index Copernicus International (Kabul / Accepted: 01/12/2017)

ERIH PLUS: The European Reference Index for the Humanities and the Social Science (Kabul/ Accepted: 21.10.2017).

Google Scholar: Harran İlahiyat Dergi (Başlangıç/ S. Date :14.07.2017).

SOBIAD: Sosyal Bilimler Atıf Dizini (Kabul /Accepted: 01.03.2017).

İSAM İlahiyat Makaleleri Veri Tabanı / ISAM Articles on Theology Database (Başlangıç /S. Date:1995) / (Kabul / Accepted: 25.03.2010.)

Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, atıf ve kaynakça yazımında Türkiye'deki İlahiyat Fakültelerinin ortak olarak kullandığı İsnad Atıf Sistemini kullanmaktadır.

Detaylı bilgiye aşağıdaki linklerden ulaşabilirsiniz.

<http://dergipark.gov.tr/harranilahiyatdergisi>

<http://www.isnadsistemi.org>

Adres / Address

Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Osmanbey Kampüsü / Şanlıurfa

hruilahiyatfakultesidergisi@gmail.com

<http://dergipark.gov.tr/harranilahiyatdergisi>

Tel: 0 414 3183454 Faks: 0 414 3183720

Aralık 2020 – Şanlıurfa/Türkiye

İÇİNDEKİLER

EDİTÖRDEN / FROM THE EDITORVI

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah KARTAL

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

KUR'AN ÇEVİRİSİNE ETKİSİ BAKIMINDAN VÜCÛH VE NEZÂİR: SEBİL KELİMESİ ÖRNEĞİ / THE WUJUH AND NAZİR WITHIN THE CONTEXT OF THE QURAN TRANSLATIONS: THE EXAMPLE OF SABEL.....1-18

Doç. Dr. Avnullah Enes ATEŞ

AHMED B. MUHAMMED EL-HARRÂD'A (D. 1948-?) GÖRE KIRAAT FARKLILIKLARININ MANAYA ETKİLERİ / IMPACTS OF RECITATION DIFFERENCES ON INTERPRETATION ACCORDING TO AHMED B. MUHAMMED EL-HARRÂD (B. 1948-?)19-41

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KÜTÜKOĞLU

MUHTELİFU'L-HADİS İLMİ BAĞLAMINDA NEZİR (ADAK) İLE İLGİLİ RİVAYETLER / THE NARRATIONS ABOUT THE NAZR (VOW) IN THE CONTEXT OF CONTRASTING HADITH DISCIPLINE 42-65

Dr. Öğr. Üyesi Serkan ÇELİKAN

TEFSİR TABAKÂT ESERLERİ / TABAKAT WORKS (BIOGRAPHIES OF EXEGESIS SCHOLARS) 66-87

Dr. Öğr. Üyesi Esat ÖZCAN

ALKOL KATILAN GIDALARIN FIKHÎ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ / EVALUATING ALCOHOL-CONTAINING FOODS IN TERMS OF FIQH88-108

Dr. Yüksel ÇAYIROĞLU

İLAHİYAT FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÖRNEKLEMİNDE PROBLEMLİ SOSYAL MEDYA KULLANIM ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME: GEÇERLİK-GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI / DEVELOPING A SCALE ON PROBLEMATIC SOCIAL MEDIA USE IN THE SAMPLING OF THE THEOLOGY FACULTY STUDENTS: A STUDY ON VALIDITY AND RELIABILITY109-124

Doç. Dr. Sefer YAVUZ

SON DÖNEM HÂLİDÎ-NAKŞÎ ŞEYHLERİNDEN ÇELEBİ SÜLEYMAN KAYA EFENDİ'NİN TASAVUFÎ DÜŞÜNCESİ / SUFI THOUGHTS OF ÇELEBİ SÜLEYMAN KAYA (ONE OF THE LATE NAQSHBANDIYYA SHEIKHS) 125-141

Dr. Öğr. Üyesi Mesut YİĞİT

KÂDÎHAN'IN FETÂVÂ ADLI ESERİ ÖZELİNDE MÛSİKİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ /
KÂDÎHAN'S VIEWS ON MUSIC IN HIS BOOK TITLED FETÂVÂ.....142-158

Dr. Öğr. Üyesi Tacetdin BIYIK

20. YÜZYILIN BAŞLARINDA OSMANLI ESNAFININ UYMASI GEREKEN BELEDİ
KURALLAR / MUNICIPAL RULES THAT OTTOMAN SHOP KEEPERS MUST OBEY IN EARLY 20th
CENTURY.....159-174

Dr. Öğr. Üyesi Habibe KAZANCIOĞLU

EVS ŞAİRİ KAYS B. EL-HATÎM'İN ŞİİRLERİNDE ÖVÜNME / EGOTISM IN THE POEMS OF
KAYS B. AL-KHAṬİM POET OF THE AWS TRİBE..... 175-200

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet YILMAZ

SÛFÎ İLMİNDE HAKİKÎ TEVHİD VE HAKİKÎ KULLUĞUN İFADESİ: CEM' VE TEFRİKA
(FARK) KAVRAMLARI / DEFINITIONS OF TRUE MONOTHEISM AND REAL SERVITUDE
IN THE SUFI THOUGHT: THE CONCEPTS OF CEM' (COMBINİNG) AND TEFRİKA
(DIFFERENTIATION)201-224

Dr. Öğr. Üyesi Eyyup AKDAĞ

BİR YOL AYRIMINA DOĞRU: LÜBNAN'DA MEHMET ALİ PAŞA YÖNETİMİ / TOWARDS
A BREAK-UP: MUHAMMAD ALI PASHA ADMINISTRATION IN LEBANON.....225-240

Prof. Dr. Abdullah EKİNCİ – Abdullah ORAK

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMÜN DİNAMİĞİ OLARAK EMİR Bİ'L-MA'RÛF NEHİY 'ANİ'L-
MÛNKER / AMR Bİ'L-MA'RÛF NAHY 'ANİ'L-MUNKAR AS THE DYNAMICS OF CHANGE AND
TRANSFORMATION.....241-264

Dr. Öğr. Üyesi Hacer ŞAHİNALP

TAHKİKÎ İMAN ARAYIŞINDA HZ. İBRÂHİM ÖRNEĞİ / THE CASE OF THE PROPHET
ABRAHAM IN SEARCHING AFFIRMATIVE FAITH.....265-287

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Cüneyt GÖKÇE

الدلالة المعنوية للمصدر / MASDARIN ANLAM DELALETİ / INFINITIVE'S MEANING
INDICATION.....288-312

Dr. Öğr. Üyesi Bekir MEHMETALİ

EDİTÖRDEN

Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi olarak 44. sayımıza hamdolsun ki ulaşılmış bulunuyoruz. Bu sayıyla birlikte akademik dergi yayıncılığında 25 yılı yani tam çeyrek yüzyılı geride bırakmış olacağız. Yayın hayatı açısından hiç de küçümsenmeyecek bir tecrübeye işaret ediyor bu durum. Bu sayımızda, önceki sayılarımızın makale adedi ortalamasının üzerine çıkarak 15 bilimsel makaleyi ilgililerin ve ilim camiasının istifadesine sunmaktayız. Bu rakamın ilerleyen sayılarımızda daha da artmasını bekliyoruz. Dergimizin TRDizin’de taranması, Covid-19 pandemisinin birçok olumsuzluğunun rağmen akademik verimliliği arttırmış olması ve nihayetinde DergiPark’ın yeni arayüzünün ve güncellenen altyapısının sağladığı kolaylık ve hızlı işlem yapma olanağı bu artışı açıklayan faktörlerden bazıları olarak dikkati çekmektedir. Akademik yayın trafiğindeki bu artış nedeniyle, yeni şartlara uyum sağlama zorunluluğunun bir gereği olarak hem dergimizin insan kaynağı yapısında hem de değerlendirme sürecimizde bazı değişiklikler yapılması elzem olmuştur.

Söz konusu değişikliklerden birini hemen hayata geçirerek editöryal ekibimizi güçlendirdik. Daha önce 6 kişiden oluşan ekibimiz yeni katılım sonrasında 17 kişilik güçlü bir editör kuruluna dönüşmüş bulunmaktadır. İlerleyen dönemlerde ihtiyaca göre ekibimizin daha da güçlenmesi temennimizdir. Bu yeni haliyle de editör kurulumuz uluslararası akademik bir dergi olmanın gereklerini karşılamaya hazır ve bunun heyecanı içerisindeyiz. Harran İlahiyat Fakültesi olarak ve Harran İlahiyat Dergisi olarak uzunca bir süreden beridir belirlediğimiz uluslararası saygın bir dergi olma hedefimize böylelikle bir adım daha yaklaşmış bulunuyoruz. Bu münasebetle aramıza yeni katılan sayın Doç. Dr. Ahmet Gündüz, Dr. Öğr. Üyesi Fatma Çakmak, Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahim Arslan, Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emin Çiftçi, Dr. Arş. Gör. Nilüfer Öztürk Kocabıyık, Dr. Arş. Gör. Orhan Ayaz, Öğr. Gör. Abdulhakim Önel, Öğr. Gör. Mustafa Said Dilek, Arş. Gör. Abdülbaki Çiftçi, Arş. Gör. İbrahim Akça ve Arş. Gör. Mehmet Nurullah Aydın hocalarımıza hoş geldiniz diyor ve bu sayı ile birlikte verdikleri katkı için kendilerine teşekkürü bir borç addediyorum. Elbette dergimizin kıdemli emektarlarına, en başta Arş. Gör. Selim Yılmaz olmak üzere Arş. Gör. Havva İslam Çelik, Arş. Gör. Coşkun Borsbuğa, Arş. Gör. Mahmut Sabuncu ve Arş. Gör. Adem Midilli’ye de katkıları için teşekkür ediyorum. Fakat bundan sonraki sayılarda 16 kişilik ekibin her bir üyesini ayrı ayrı zikrederek teşekkür etmek pek mümkün olamayacağından şimdiden kendilerine özürlerimi beyan ediyorum.

Sözü edilen değişikliklerden bir diğeri de makale kabulü ve değerlendirme süreci ile ilgilidir. Hem makale kalitesinin ve dolayısıyla dergimizin kalitesinin yükseltilmesi hem de artan makale trafiğinin verimli bir biçimde yönetilebilmesi için, eğer gerekli hazırlıkları yetiştirebilirsek önümüzdeki sayıdan itibaren, kabul edilecek makalelerin belirlenmesinde yeni kriterlerin işletilmesi ve yeni bir değerlendirme sisteminin devreye alınması planlanmaktadır. Bu amaçla hazırlıklarımıza devam ediyoruz. Çalışmalarımız sona erdiğinde gerekli açıklamaları dergimizin DergiPark alanından duyurarak yenilikleri uygulamaya başlayacağız.

Son olarak hakemlik süreci hakkında kısa bir değerlendirme yapmak isterim. Malum olduğu üzere akademik dergi yayıncılığının en önemli bileşenlerinden biri

hakemlerdir. Hakem olmadan bir akademik dergi var olamaz. Bu nedenle hakemlerimizin değerinin bilincindeyiz. Fakat hakemlik s¼reci ciddi bir sorumluluk demektir aynı zamanda. Makalenin zamanında ve özenli okunması, değerlendirmenin mümkün olduğu kadar objektif ve detaylı -sadece değerlendirme formuna birkaç kelime yazmakla yetinilmeden- yapılması bu sorumluluğun önemli unsurlarıdır. Őu an itibariyle ¼lkemizde genel olarak makale hakemliğinin maddi bir karŐılıęı ne yazık ki olmasa da uhrevi büyük karŐılıęının olduğu Őüphesizdir. Ayrıca bu önemli hizmetin toplumun geneline yayılan uzun vadeli ilmi, sosyal ve ekonomik bir karŐılıęının da olduğu unutulmamalıdır. Bu m¼nasebetle dergimize Őu ana kadar katkı sağlayan değerli hakemlerimize tekrar teŐekk¼r ediyorum.

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah KARTAL

15 Aralık 2020